

Правилник о порезу на додату вредност

У "Службеном гласнику РС", бр. 37 од 14.04.2021. године, објављен је Правилник о порезу на додату вредност – у даљем текст: Нови правилник, који је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања, а примењује се од 1. јула 2021. године.

Наиме, за примену Закона о порезу на додату вредност ("Службени гласник РС", бр. 84/04...и 153/20), уместо великог броја појединачних правилника, од 1. јула 2021. године, биће у примени само напред наведени Правилник, што значи да са даном његове примене престаје да важи 27 тренутно важећих правилника донетих на основу Закона о ПДВ.

Нови правилник, иако обиман (33 поглавља и 282 члана), треба да олакша сналажење оних који примењују ове прописе, обзиром да је целокупна материја на једном месту, а као саставни део новог Правилника прописано је и 19 образаца, од којих је један нови – Образац ООПППДВ – Обавештење о опозиву, односно отказу пореског пуномоћства за ПДВ.

У складу са наведеним, од 1. јула 2021. године, прописе о ПДВ ће чинити:

- 1) Закон о ПДВ ("Службени гласник РС", бр. 84/04...и 153/20)
- 2) Правилник о ПДВ ("Службени гласник РС", бр. 37/21)
- 3) Уредба о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа ПДВ ("Службени гласник РС", бр. 124/04)
- 4) Уредба о критеријумима на основу којих се утврђује шта се, у смислу Закона о ПДВ, сматра претежним прометом добара у иностранство ("Службени гласник РС", бр. 124/04...и 44/18 – др. закон)
- 5) Уредба о извршавању Закона о ПДВ на територији АПКМ за време важења Резолуције Савета безбедности ОУН број 1244 ("Службени гласник РС", бр. 15/05 и 68/11).

У циљу лакшег сналажења, даје се упоредни преглед тренутно важећих правилника и Новог правилника о ПДВ, у деловима које у оквиру своје надлежности, примењују царински органи.

Ред. бр.	Важећи правилник, чија примена престаје са применом Новог правилника	Нови правилник	Новине
1.	Правилник о начину и поступку одобравања пореског пуномоћства за порез на додату вредност ("Сл. гласник РС", бр. 84/15)	Део IX (чл. 27. до 30.) - Начин и поступак одобравања пореског пуномоћства	По први пут је уређен начин и поступак достављања обавештења о опозиву, односно отказу пуномоћства, и с тим у вези прописан је нови Образац ООПППДВ
2.	Правилник о начину утврђивања пореске основице за обрачунавање ПДВ у случају превоза путника аутобусима који врши страни обвезник ("Сл. гласник РС", бр. 105/04)	Део XV (чл. 48. до 50.) - Начин утврђивања пореске основице за обрачунавање ПДВ у случају превоза путника аутобусима који врши страни превозник	Нема суштинских измена, само правно-техничких корекција

3.	Правилник о начину измене пореске основице за обрачунавање пореза на додату вредност ("Сл. гласник РС", бр. 86/15)	Део XVI (чл. 51. до 57.) - Начин измене основице	Код начина измене пореске основице за увоз добра, нема промене. Наиме, одредбом члана 57. Новог правилника, прописано је да се измена основице за увоз добра, који се опорезује порезом на додату вредност, врши у складу са царинским прописима на основу правноснажног решења царинског органа, дакле на исти начин како је прописано и у тренутно важећем Правилнику.
4.	Правилник о утврђивању добара и услуга чији се промет опорезује по посебној стопи ПДВ ("Сл. гласник РС", бр. 108/04...и 48/18)	Део XVII (чл. 58. до 78.) - Промет добара и услуга и увоз добара који се опорезује по посебној стопи ПДВ	Само два прецизирања код добара која се сматрају наставним средствима: - за школске свеске до највише 60 листова, прецизирано је да су укоричене или неукоричене и - уместо "обичне графитне оловке", прецизирано је "графитне оловке без механизма"
5.	Правилник о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом на одбитак претходног пореза ("Сл. гласник РС", бр. 120/12...и 159/20)	Део XVIII (чл. 79. до 132.) - Начин и поступак остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом на одбитак претходног пореза Члан 224. - Евиденција захтева путника за повраћај ПДВ	Измене и прецизирање правила (услуге повезане са увозом, аванс за извоз добара, услуге повезане са уносом добара у слободну зону, услуге повезане са извозом, привременим увозом и транзитом и реализација инфраструктурних пројеката).
6.	Правилник о начину исправке одбитка претходног пореза код измене основице за ПДВ ("Сл. гласник РС", бр. 86/15)	Део XXI (чл. 149. до 152.) - Начин исправке одбитка претходног пореза код измене основице за ПДВ	Нема измена
7.	Правилник о начину и поступку достављања обавештења о опредељењу за обрачунавање ПДВ за промет инвестиционог злата, садржини рачуна за	Део XXV (чл. 162. до 163.) - Начин и поступак опредељивања за обрачунавање ПДВ	Нема измена

	промет инвестиционог злата и садржини евиденције о том промету ("Сл. гласник РС", бр. 23/18 и 48/18 - др. правилник)	код промета инвестиционог злата Члан 191. - Садржина рачуна за промет инвестиционог злата	
8.	Правилник о облику и садржини пријаве за евидентирање обвезника ПДВ, поступку евидентирања и брисања из евиденције и о облику и садржини пореске пријаве ПДВ ("Сл. гласник РС", бр. 123/12...и 159/20)	Део XXVII (чл. 203. до 208.) - Пријава за евидентирање обвезника ПДВ и поступак евидентирања Део XXX (чл. 259. до 264.) - Облик и садржина пореске пријаве ПДВ Део XXXI (чл. 265. до 267.) - Поступак брисања из евиденције обвезника ПДВ	Једина измена јесте што од 1. јула 2021. године, страном лице које се евидентира у систем ПДВ неће моћи да се определи да му се повраћај ПДВ врши на рачун пореског пуномоћника.
9.	Правилник о одређивању случајева у којима нема обавезе издавања рачуна и о рачунима код којих се могу изоставити поједини подаци ("Сл. гласник РС", бр. 123/12...и 94/19)	Део XXVI (чл. 164. до 202.) - Издавање рачуна	Допуне и прецизирања (податак о датуму промета, садржина рачуна када се накнада наплаћује у иностраној валути и др.)
10.	Правилник о облику, садржини и начину вођења евиденције о ПДВ и о облику и садржини прегледа обрачуна ПДВ ("Сл. гласник РС", бр. 90/17...и 159/20)	Део XXVIII (чл. 209. до 237.) - Облик, садржина и начин вођења евиденције о ПДВ Део XXIX (чл. 238. до 258.) - Облик и садржина прегледа обрачуна ПДВ	Неколико прецизирања и допуна (прописано је о којим подацима се не исказују подаци у Обрасцу ПОПДВ, нове посебне евиденције за вредносне ваучере и повратну амбалажу).
11.	Правилник о поступку остваривања права на повраћај ПДВ и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ ("Сл. гласник РС", бр. 107/04...и 87/20)	Део XXXII (чл. 268. до 278.) - Поступак остваривања права на повраћај ПДВ и начин и поступак рефакције и рефундације ПДВ	Поред правно - техничког усклађивања текста, прецизиран је рок за рефакцију ПДВ црквама и верским заједницама.

1. Начин и поступак одобравања пореског пуномоћства

Део IX (чл. 27. до 30. Новог правилника)

Одредбама члана 10а Закона о ПДВ, уређен је начин евидентирања страног лица у систем ПДВ и именовање пореског пуномоћника за ПДВ. У односу на тренутно важећи Правилник о начину и поступку одобравања пореског пуномоћства за ПДВ ("Сл. гласник РС", бр. 84/15) којим су уређени начин и поступак одобравања пореског пуномоћства из члана 10а Закона о ПДВ (ко може бити порески пуномоћник, подношење и садржина захтева, документација која се прилаже уз захтев, као и подаци о којима Пореска управа води регистар који објављује на својој интернет страници), исто је уређено и у поглављу IX "Начин и поступак одобравања пореског пуномоћства", у Новом правилнику, с тим што је по први пут уређен начин и поступак достављања обавештења о опозиву или отказу пуномоћја (члан 29. Новог правилника) и, с тим у вези, прописан је нови Образац ООППДВ.

Дакле, када је реч о условима које треба да испуни лице које Пореској управи – Централни, подноси захтев за пореско пуномоћство, у Новом правилнику нема суштинских, већ само техничких измена. Наиме, у складу са чланом 27. Новог правилника, порески пуномоћник страног лица може бити физичко лице, укључујући и предузетника, односно правно лице које испуњава прописане услове.

2. Утврђивање добара и услуга чији се промет опорезује по посебној стопи ПДВ

Део XVII (чл. 58. до 78. Новог правилника)

Једина допуна у односу на Правилник о утврђивању добара и услуга чији се промет опорезује по посебној стопи ПДВ ("Сл. гласник РС", бр. 108/04...и 48/18) је у члану 66. став 2. и то тако да је под тачком 8) прецизирано да се наставним средствима сматрају "школске свеске **до највише 60 листова, укоричене или неукоричене**", а под тачком 9) "графитне оловке **без механизма**".

3. Начин и поступак остваривања пореских ослобођења са правом на одбитак претходног пореза

Део XVIII (чл. 79. до 132. Нови правилник)

Кад је реч о правилима везаним за пореска ослобођења са правом на одбитак претходног пореза, у односу на постојећи Правилник о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом на одбитак претходног пореза ("Сл. гласник РС", бр. 120/12...и 159/20), Новим правилником врше се углавном прецизирања услова и начина остваривања појединих пореских ослобођења из члана 24. Закона о ПДВ.

1. Услуге повезане са увозом добара

Одредбом члана 79. Новог правилника, као и чланом 2. тренутно важећег Правилника о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом на одбитак претходног пореза ("Сл. гласник РС", бр. 120/12...и 159/20), прописано је да пореско ослобођење из члана 24. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ, за превозне и остале услуге које су повезане са увозом, добара, а које се сматрају споредним трошковима из члана 19. став 2. тачка 2) Закона о ПДВ, обвезник ПДВ, односно други порески дужник, може да оствари **ако је вредност тих добара садржана у основици за обрачунавање ПДВ при увозу добара.**

С тим у вези, у Новом правилнику, прецизирано је да се **сматра да је вредност превозних услуга повезаних са увозом добара садржана у основици за ослобођење од ПДВ при увозу ако се на увоз тих добара обрачунава ПДВ у складу са Законом о ПДВ и ако, обвезник ПДВ, односно други порески дужник поседује:**

- 1) документ о извршеној услузи превоза (ЦМР, ЦИМ, манифест и др.);
- 2) рачун или други документ који служи као рачун, издат у складу са Законом, ако је услугу пружио обвезник ПДВ, односно рачун ако је услугу пружио страног лице које у Републици Србији није обвезник ПДВ.

Дакле, за остваривање пореског ослобођења из члана 24. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ, обвезник ПДВ који пружа превозну или другу услугу у вези са увозом, не мора да поседује ЛЦИ као

доказ да је његова услуга урачуната у основицу за ПДВ при увозу добра, нити мора да на други начин докаже да је царински орган у основицу за обрачун ПДВ урачунао и вредност превозне или друге услуге повезане са увозом, већ је довољна околност да се, у складу са Законом о ПДВ, на увоз добара плаћа ПДВ, односно да не постоји основ за пореско ослобођење. Дакле, услуга превоза повезана са увозом не може бити ослобођена од ПДВ, ако увоз добара није опорезив порезом на додатну вредност.

У случају када рачун издаје страном лице које није обвезник ПДВ, тај рачун не мора да има податке из члана 42. Закона о ПДВ. Дакле, како је у питању рачун који је страном лице издало у складу са прописима стране државе, битно је само да предметни рачун садржи довољно података на основу којих се јасно може видети да је реч о превозној или другој услузи повезаној са увозом добара.

У складу са чланом 79. став 9. Новог правилника, ако после извршене превозне или друге услуге повезане са увозом добара дође до повећања накнаде за ту услугу, на износ повећања накнаде не примењује се пореско ослобођење из члана 24. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ.

2. Слање или отпремање добра у иностранство (извоз) (чл. 80. до 82. Новог правилника)

Новим правилником су углавном прописана иста правила везана за пореско ослобођење за извоз добара која се и сада примењују. Једина новина је, да се почев од 1. јула 2021. године, обвезник ПДВ ослобађа од ПДВ по основу примљеног аванса за извоз добара, уз једини услов да је издао авансни рачун, без потребе да доказује да је уговором предвиђено авансно плаћање.

Напомињемо да је у члану 80. став 5. Новог правилника, извршено усклађивање са царинским прописима, тако да је прецизирано да, ако је у складу са царинским прописима одобрен "поједностављени поступак" извоза добара (за разлику од "периодичног поступка" наведеног у члану 3. став 5. тренутно важећег Правилника о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом на одбитак претходног пореза), пореско ослобођење из члана 24. став 1. тач. 2) и 3) Закона о ПДВ, а до издавања декларације у складу са царинским прописима, обвезник ПДВ може да оствари ако поседује рачуне или отпремнице, оверене од стране царинског органа.

Што се тиче захтева путника за повраћај ПДВ, који је регулисан одредбама чл. 83. до 86. Новог правилника и Образца ЗПППДВ, нема измена, уз напомену да је обавеза вођења евиденције захтева путника за повраћај ПДВ од стране продавца – обвезника ПДВ, прописана чланом 224. Новог правилника, у делу XXVIII "Облик, садржина и начин вођења евиденције ПДВ".

3. Слободне зоне, царинско складиште и слободне царинске продавнице (чл. 87. до 95. Новог правилника)

Када су у питању пореска ослобођења у вези са слободним зонама, једина новина односи се на прописивање документације за пореско ослобођење код превозних и осталих услуга повезаних са уносом добара у слободну зону, у случају када је прималац услуге (корисник слободне зоне) порески дужник, у складу са Законом о ПДВ.

Наиме, чланом 88. став 1. Новог правилника прописани су услови за остваривање пореског ослобођења када предметне услуге пружа обвезник ПДВ који је и порески дужник за тај промет. Ови услови су остали непромењени у односу на постојећа правила.

Међутим, чланом 88. став 2. Новог правилника прописано је да изузетно од става 1. тог члана, ако је за промет из тог става корисник слободне зоне - прималац услуга порески дужник у складу са Законом, пореско ослобођење може да оствари ако поседује:

- 1) документ предузећа којим се потврђује да између предузећа и корисника слободне зоне - примаоца добара постоји важећи уговор о коришћењу слободне зоне;
- 2) рачун пружаоца услуга;
- 3) оверену копију документа којим се доказује да су добра унета у слободну зону, у складу са царинским прописима.

Ако је накнада, односно део накнаде плаћен пре извршеног промета услуга, корисник слободне зоне - прималац услуга који је за тај промет порески дужник у складу са Законом о ПДВ може да оствари пореско ослобођење ако поседује документ предузећа којим се потврђује да између предузећа и корисника слободне зоне - примаоца добара постоји важећи уговор о коришћењу слободне зоне (члан 88. став 4. Новог правилника).

4. Услуге повезане са извозом, транзитом и привременим увозом добара (чл. 99. до 101. Новог правилника)

Када су у питању услови и начин коришћења пореских ослобођења за превозне и друге услуге у вези са извозом, транзитом и привременим увозом добара, једина новина односи се на прописивање документације која је потребна за остваривање пореског ослобођења у случајевима када је прималац ових услуга порески дужник у складу са Законом о ПДВ, док је документација која је потребна за пореско ослобођење када је порески дужник обвезник ПДВ - пружалац услуга, прописана на исти начин као и до сада.

5. Испоруке летилица и промет добара и услуга намењених непосредним потребама тих летилица (чл. 102. до 103. Новог правилника)

У циљу усаглашавања са чланом 24. став 1. тач. 10) и 11) Закона о ПДВ, одредбама члана 103. став 1. Новог правилника прописано је да наведено пореско ослобођење обвезник ПДВ, односно други порески дужник у складу са Законом о ПДВ, може да оствари за испоруке летилица, сервисирање, поправке, одржавање, чартерисање и изнајмљивање летилица, за испоруке, изнајмљивање, поправке и одржавање добара намењених опремању тих летилица и за промет добара и услуга за потребе домаћих летилица које се претежно користе уз накнаду у међународном ваздушном саобраћају, као и за потребе страних летилица које користе нерезидентна предузећа, ако поседује:

1) документ о промету добара и услуга (уговор, рачун и др.) извршеном лицу које наведена добра и услуге користи за пружање услуга међународног превоза у ваздушном саобраћају;

2) изјаву власника домаће летилице да се та летилица користи, уз накнаду, претежно у међународном ваздушном саобраћају, односно изјаву купца летилице да ће се та летилица, уз накнаду, претежно користити у међународном ваздушном саобраћају.

Дакле, прецизирано је да се и за услуге сервисирања, поправки, одржавања, чартерисања и изнајмљивања летилица, као и за испоруке, изнајмљивање, поправке и одржавање добара намењених опремању летилица, може остварити право на пореско ослобођење, само уз поседовање прописане документације, док је у садашњем Правилнику, обавеза поседовања наведене документације, прописана само у случају испоруке летилица, као и промета добара и услуга за потребе летилица.

Напомињемо да су остала правила везана за ово пореско ослобођење остала непромењена.

6. Испоруке бродова и промет добара и услуга намењених непосредним потребама бродова (чл. 104. до 105. Новог правилника)

Као и код претходног пореског ослобођења извршено је исто прецизирање. Наиме, чланом 105. став 1. Новог правилника прецизира се да пореско ослобођење из члана 24. став 1. тач. 13) и 14) Закона, обвезник ПДВ, односно други порески дужник у складу са Законом може да оствари за испоруке бродова, сервисирање, поправке, одржавање и изнајмљивање бродова, за испоруке, изнајмљивање, поправке и одржавање добара намењених опремању тих бродова и за промет добара и услуга за потребе домаћих бродова који се претежно користе уз накнаду у међународном речном саобраћају, као и за потребе страних бродова које користе нерезидентна предузећа, ако поседује:

1) документ о промету добара и услуга (уговор, рачун и др.) извршеном лицу које наведена добра и услуге користи за пружање услуга међународног превоза у речном саобраћају;

2) изјаву власника домаћег брода да се тај брод користи, уз накнаду, претежно у међународном речном саобраћају, односно изјаву купца брода да ће се тај брод користити, уз накнаду, претежно у међународном речном саобраћају.

7. *Реализација инфраструктурних пројеката изградње путева за које је посебним законом утврђен јавни интерес*

(чл. 127. до 132. Новог правилника)

Када је реч о пореском ослобођењу из члана 24. став 1. тачка 16г) Закона о ПДВ, за увоз добара који се врши у оквиру реализације инфраструктурних пројеката изградње аутопутева за које је посебним законом утврђен јавни интерес Нови правилник доноси одређене новине које су више техничке природе.

Наиме, у складу са Новим правилником, прописано је да се захтев за добијање потврде о пореском ослобођењу за инфраструктурни пројекат изградње аутопута подноси Пореској управи у електронском облику, док се предметна потврда коју издаје Пореска управа, издаје у електронском или папирном облику. Напомињемо да је садржај потврде о пореском ослобођењу незнатно проширен, тако да она, поред података које је и до сада садржала, садржи и податак о називу посебног закона којим је утврђен јавни интерес.

8. *Издавање рачуна*

Део XXVI (чл. 164. до 202. Новог правилника)

Када су у питању правила везана за издавање рачуна, Новим правилником су углавном задржана иста правила која су прописана тренутно важећим Правилником о одређивању случајева у којима нема обавезе издавања рачуна и о рачунима код којих се могу изоставити поједини подаци ("Сл. гласник РС", бр. 123/12... и 94/19). Међутим, Нови правилник доноси и неке новине, као и прецизирање појединих правила.

Наиме, у складу са чланом 181. Новог правилника, ако се рачун издаје на дан када је извршен промет добара, односно услуга, рачун за тај промет не мора да садржи и податак о датуму промета добара, односно услуга.

Дакле, ово представља суштинску новину у односу на досадашња правила. Наиме, имајући у виду да је опште правило да се рачун за извршени промет добара и услуга (тзв. коначни рачун) издаје најраније на дан када је извршен промет (али може и након тог датума), прописује се да у случају када је датум издавања и датум промета исти дан, у том случају обвезник ПДВ у рачуну није дужан да искаже податак о датуму промета, већ само податак о датуму издавања рачуна. Из наведене одредбе произлази да је овакво поступање могућност, а не обавеза, што значи да не постоји сметња да и у овом случају обвезник посебно наведе датум промета и посебно датум издавања рачуна.

Такође, ако обвезник ПДВ издаје рачун након дана када је промет извршен (дакле, ако датум издавања и датум промета нису исти дани), у том случају се морају одвојено исказати датум промета и датум издавања рачуна.

Даље, чланом 197. Новог правилника прецизирано је да ако се накнада за промет добара, односно услуга наплаћује у иностраној валути, износ основице и износ ПДВ, односно износ накнаде за појединачне промете добара, односно услуга може бити исказан у иностраној валути, а податак о укупном износу основице и укупном износу ПДВ, односно укупном износу накнаде мора бити исказан у динарима. Дакле, овом одредбом се прецизира да у случају када се накнада наплаћује у иностраној валути, за појединачне ставке (појединачне промете) основица и ПДВ могу бити исказани у иностраној валути, али укупан износ основице и укупан износ ПДВ на том рачуну мора бити исказан у динарима.

О напред наведеном обавештавате се ради знања и примене.

(Акт УЦ-а, бр. 148-II-439-03-5/2021 од 22.06.2021. године)